

PATVIRTINTA  
Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos  
direktoriaus 2024 m. lapkričio 4 d.  
įsakymu Nr. V-39

## **ŠALČININKŲ STANISLAVO MONIUŠKOS MENŲ MOKYKLOS UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS**

### **I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šalčininkų S.Moniuškos menų mokykla (toliau – Mokykla), siekdama įgyvendinti ugdymo programose nustatytus tikslus, numato, kad mokinių mokymosi procesas turi būti organizuojamas ne tik Mokykloje ir jos aplinkoje, bet ir ne Mokyklos aplinkose, organizuojant išvykas į muziejų, teatrą, koncertą, galeriją, parką ar kitas mokymuisi aktualias aplinkas.

2. Ugdymo ne mokyklos aplinkoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Mokykloje vykdomos kultūrinės, meninės, pažintinės, kūrybinės ir kt. veiklos bei edukacinių išvykų organizavimo ir vykdymo tvarką, numato ugdymo ne Mokyklos aplinkoje tikslus, formas, trukmę ir reikalavimus mokinių saugumui bei prasmingam ugdymo laiko panaudojimui užtikrinti.

3. Mokykla, organizuodama ugdymo procesą ne Mokyklos aplinkoje, priima ir derina sprendimus dėl organizavimo laiko, vietos, formos, turinio atitikties ugdymo programoms bei saugumo reikalavimams. Ugdymo ne mokykloje procese skiriamos prasmingos užduotys, vertinama mokymosi pažanga.

### **II SKYRIUS UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE ORGANIZAVIMO FORMOS IR TRUKMĖ**

4. Atsižvelgiant į dalykų ugdymo programų mokymosi turinį, ugdymo procesas ne Mokyklos aplinkoje gali būti organizuojamas vykdamas:

4.1. išvykas - vykimas į pažintines veiklas, t. y. išvykimus iš Mokyklos mokymosi tikslais: į muziejus, parkus, galerijas, koncertų sales ar kitus objektus, erdves, kuriose organizuojamas ugdymo procesas;

4.2. pažintines veiklas, kaip neformaliojo vaikų švietimo veiklas, skirtas vaikų ir jaunimo tautiniam, pilietiniam ir kultūriniam ugdymui skatinti.

5. Pažintinės veiklos (išvykos) organizavimo formos:

5.1. ekskursija – turistinių objektų lankymas nustatytu maršrutu ugdymo tikslais, kurį vykdo gidas arba mokytojas; gidas – asmuo, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus muziejus, meno galerijas, gamtos, kultūros, mokslo, parodų ar kitus objektus arba vietas;

5.2. turistinė stovykla – trumpalaikio vaikų poilsio organizavimo forma į rekreacinę teritoriją su įrengta stovyklaviete;

5.3. sąskrydis – organizuotas vaikų susibūrimas gamtinėje aplinkoje (stovyklavietėje) poilsio ar ugdymo tikslais;

5.4. vaikų turizmo renginys – trumpalaikės neformaliojo vaikų švietimo programos (gali būti sudedamoji formaliojo ir neformaliojo švietimo programos dalis) vykdymas keičiant vietą pažintiniais, rekreaciniais ir meniniais tikslais;

5.5. žygis – ugdymo tikslais organizuotas keliavimas nustatytu maršrutu pėsčiomis ar naudojant įvairias priemones;

5.6. festivalis – ugdymo tikslais organizuota meninių ir kultūrinių renginių masinė šventė;

5.7. koncertas – ugdymo tikslais organizuotas viešas muzikos atlikimas;

5.8. konkursas – ugdymo tikslais organizuotas renginys, kuriame dalyviai skatinami kūrybiškumui, bendradarbiavimo ugdymui ir praktinių įgūdžių tobulinimui;

5.9. kitos Mokyklos vykdomos pažintinės veiklos formos.

6. Ugdymo proceso ne Mokyklos aplinkoje trukmė gali būti:

6.1. trumpalaikė (nuo vienos iki kelių valandų);

6.2. visos dienos (trukmė ilgesnė nei per dieną nustatytas pamokų laikas);

6.3. ilgesnė nei vienos dienos (trunka ilgiau nei vieną ugdymo dieną, įskaitant kelionę ir apgyvendinimą).

7. Ugdymas ne Mokyklos aplinkoje gali būti organizuojamas:

7.1. artimoje aplinkoje, netoli Mokyklos esančiose organizacijose, viešose erdvėse ar parkuose ir kituose objektuose;

7.2. savivaldybės teritorijoje;

7.3. kitos savivaldybės teritorijoje;

7.4. kitoje šalyje.

### **III SKYRIUS**

#### **UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE PLANAVIMAS IR ORGANIZAVIMAS**

8. Ugdymo ne Mokyklos aplinkoje poreikį numato mokytojai, atsižvelgdami į dalykų ugdymo programose numatytus tikslus. Poreikis organizuoti ugdymą ne Mokyklos aplinkoje ir tam reikalingi resursai derinami su Mokyklos direktoriumi ar jo įgaliotu asmeniu. Planuojant organizuoti ugdymą ne Mokyklos aplinkoje rekomenduojama atsižvelgti į šiuos veiksnius:

8.1. tikslingumo. Numatyti, kaip suplanuotos veiklos padės siekti dalyko ugdymo programoje numatytų tikslų, kokios užduotys bus skiriamos mokiniams ir kaip bus vertinama jų pažanga;

8.2. mokinių saugumo. Numatyti priemonės mokinių saugumui esant ne Mokyklos aplinkoje užtikrinti;

8.3. įtraukumo. Siūlant veiklas atsižvelgti į mokinių mokymosi poreikių įvairovę ir sudaryti sąlygas visiems mokiniams dalyvauti planuojamose veiklose, numatant įvairius mokinių įsitraukimo į veiklas būdus;

8.4. ekonomiškumo. Įvertinti, kokių papildomų žmogiškųjų ir finansinių išteklių gali pareikalauti ši veikla ir ar Mokykla gali juos skirti;

8.5. rizikų tikimybės. Apsvarstyti galimas rizikas ir numatyti jų įveikos būdus.

9. Ugdymą ne Mokyklos aplinkoje sudaro šios sudėtinės dalys:

9.1. pavadinimas;

9.2. data, trukmė;

9.3. dalyviai, klasė, jų skaičius, amžius;

9.4. tikslas ir uždaviniai, kuriems pasiekti ugdymo procese reikalingos kitokios aplinkos;

9.5. turinys (veiklos aprašas, ugdytinių gebėjimai)

9.6. jeigu ugdymo proceso metu į mokymosi vietą vykstama specialiu transportu, važiavimo laiką iš dalies panaudoti mokymuisi;

9.7. mokinių įtraukimas į pasiruošimo procesą bei į ugdymo procesą pagal galimybes interaktyvių mokymosi priemonių įtraukimas;

9.8. ugdymo veiklas organizuoti pagal iš anksto sudarytą programą.

### **IV SKYRIUS**

#### **SAUGUMO REIKALAVIMAI IR ATSAKOMYBĖS**

10. Organizuojant išvyką, vykimą į pažintines veiklas (toliau – Išvyka) ir siekiant užtikrinti besimokančiųjų saugumą, yra skiriami lydintys asmenys ir Išvykos vadovas. Lydintys asmenys – mokytojai, atsakingi už mokinių saugumą ir tvarką, lydinčiais asmenimis gali būti ir kiti pilnamečiai asmenys. Lydinčiųjų asmenų skaičius priklauso nuo Išvykoje dalyvaujančių mokinių skaičiaus. Jeigu Išvykoje dalyvauja:

10.1. mažiau nei 15 mokinių ir jie yra vyresni nei 16 metų, skiriamas tik Išvykos vadovas;

10.2. mažiau nei 15 mokinių, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą, skiriamas Išvykos vadovas ir lydintis asmuo;

10.3. mažiau nei 15 mokinių, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą ir jaunesni nei 16 metų, skiriamas Išvykos vadovas ir lydintis asmuo;

10.4. daugiau kaip 15 ir mokinių, vyresnių nei 16 metų, skiriamas Išvykos vadovas ir lydintis asmuo;

10.5. daugiau kaip 30 mokinių, skiriamas Išvykos vadovas ir 2 lydintys asmenys;

10.6. organizuojant Išvyką į užsienį, skiriamas Išvykos vadovas ir lydintys asmenys santykiu 15 mokinių – 2 lydintys asmenys; 30 mokinių – 4 lydintys asmenys;

10.7. suaugusiems asmenims vykstant į Išvykas skiriamas tik Išvykos vadovas, kuriuo gali būti skiriamas vienas iš vykstančiųjų.

11. Siekiant užtikrinti mokinių saugumą organizuojant ugdymą ne Mokyklos aplinkoje, nustatoma, kad:

### **11.1. Mokyklos direktorius:**

11.1.1. priima prašymą dėl Išvykos;

11.1.2. vertina galimas rizikas ir kitus veiksnius, teikia pritarimą (ar neteikia pritarimo) planuojamai Išvykai;

11.1.3. įsakymu skiria Išvykos vadovą ir lydinčiuosius asmenis, atsakingus už mokinių saugumą ir tvarką, tvirtina Išvykos programą, dalyvių sąrašą;

11.1.4. atsižvelgdamas į planuojamos veiklos specifiką, mokinių amžių ir jų specialiuosius ugdymo(si) poreikius, gali nustatyti dalyvaujančiųjų išvykoje skaičių ir kitokių lydinčių asmenų skaičių.

### **11.2. Išvykos vadovas:**

11.2.1. ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas iki išvykos pradžios pateikia prašymą leisti dalyvauti išvykoje kartu su dalyvaujančių mokinių sąrašu ir Išvykos aprašymu (**1 priedas**), prie prašymo prideda renginio organizatorių kvietimą;

11.2.2. informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) dėl organizuojamos Išvykos elektroniniame Mano dienyne arba sutikimo forma (**2 priedas**);

11.2.3. praveda mokiniams saugaus elgesio instruktažą (**4 priedas**), pasirašytinai supažindina su pirmosios pagalbos teikimu ir naudojimusi pirmosios pagalbos vaistinėle, saugaus eismo taisyklėmis, aplinkosaugos, priešgaisrinės saugos bei maudymosi reikalavimais (**3 priedas**);

11.2.4. užtikrina mokinių saugumą ir tvarką visos išvykos metu, reikalui esant suteikia pirmąją medicininę pagalbą;

11.2.5. numato galimas rizikas ir pasirengimą joms valdyti;

11.2.6. priima vadybinius sprendimus, reikalingus mokymuisi ne Mokyklos aplinkoje įgyvendinti;

11.2.7. užtikrina numatytų veiklų įgyvendinimą ir sąlygas numatytiems ugdymo tikslams pasiekti;

11.2.8. užtikrina, kad vykdant suplanuotas veiklas būtų laikomasi Mokykloje nustatytų procedūrų;

11.2.9. susidarius situacijai, gresiančiai Dalyvių saugai, pakeičia maršrutą, sustabdo arba nutraukia Išvykos vykdymą.

### **11.3. nepilnamečių mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) atsakingi už:**

11.3.1. raštiško sutikimo dėl vaiko dalyvavimo planuojamose veiklose pateikimą už Išvyką atsakingam asmeniui. Sutikimas gali būti pateiktas laisva forma arba pagal Mokyklos parengtą formą (**2 priedas**), arba el. dienyne; mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) turi teisę nepritari, kad vaikas dalyvautų Išvykoje, atšaukti vaiką iš Išvykos. Mokiniams, nedalyvaujantiems Išvykoje, vyksta ugdymo procesas Mokyklos nustatyta ugdymo organizavimo forma;

11.3.2. su Išvykai organizuoti susijusių išlaidų apmokėjimu;

11.3.3. būtinos informacijos apie vaiko sveikatą perdavimu lydintiems asmenims;

### **11.4. mokiniai atsakingi:**

11.4.1. už dalyvavimą Išvykoje. Atsisakyti dalyvauti gali tik dėl objektyviai pagrįstų priežasčių, dėl kurių susitariama mokykloje;

11.4.2. už aptartų elgesio taisyklių laikymąsi: nekelti grėsmės sau ir kitiems keliaujant transporto priemone, nepažeisti saugaus eismo reikalavimų, atsakingai elgtis lankant numatytus objektus ir kt.

## **V SKYRIUS IŠVYKOS Į UŽSIENĮ ORGANIZAVIMAS**

12. Išvyka į užsienį mokymosi tikslais galima, jeigu Išvykos programa ir tikslai padeda siekti ugdymo programose numatytų ugdymo tikslų. Prieš Išvyką į užsienio šalį susipažįstama su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos rekomendacijomis dėl vykimo į pasirinktą šalį.

13. Mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, susipažinęs su mokytojo planuojamos Išvykos programos projektu, kuris rengiamas Mokyklos nustatyta tvarka, priima sprendimą dėl mokinių Išvykos į užsienį organizavimo. Mokyklos direktorius skiria Išvykos vadovą ir lydinčiuosius asmenis, su jais aptaria Išvykos programą, saugaus vykimo aplinkybes, galimas rizikas bei jų valdymą.

14. Išvykos į užsienį vadovas:

14.1. sudaro detalią Išvykos programą;

14.2. numato galimas kelionės rizikas ir jų valdymą ir aptaria su Mokyklos direktoriumi;

14.3. pateikia Išvykos programą ir detalią informaciją nepilnamečių mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) dėl nakvynės vietos, nurodo telefono numerį, kuriuo gali susisiekti, bei kitą, jo nuožiūra, svarbią informaciją;

14.4. pateikia reikalavimus reikalingai informacijai gauti iš nepilnamečių mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) ir pilnamečių mokinių, kurių turi žinoti Išvykos vadovas vykdamas į Išvyką;

14.5. organizuoja vizos, jeigu reikalinga, gavimą;

14.6. organizuoja mokinių pasirengimą vykti į Išvyką, atsižvelgdamas į Mokyklos nustatytas taisykles ir reikalavimus. Neišvykusiems mokiniams ugdymo procesas organizuojamas Mokykloje įprasta tvarka;

14.7. supažindina su Išvykai į užsienį reikalinga informacija, paaiškina pagrindinius kultūrinius skirtumus, nurodo galimus informacijos šaltinius, pasiūlo mokiniams savarankiškai susipažinti su šalimi, į kurią vykstama;

14.8. supažindina su išvykos taisyklėmis.

## **VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

15. Pasibaigus išvykai, vadovas su mokiniais apibendrina įvykdytus tikslus ir uždavinius, įsivertina įgytas bendrąsias ir asmenines kompetencijas, vykdo išvykos refleksiją, pasidalina sėkmės istorija su kitais mokytojais, viešina išvykų patirtį Mokyklos interneto svetainėje.

16. Mokinio mokymosi laikas išvykose, ekskursijose ir kitais panašiais atvejais, trunkantis ilgiau nei pamoka, perskaičiuojamas į konkretaus dalyko (-ų) mokymosi laiką (pagal pamokos (-ų) trukmę).

17. Mokykla, organizuodama išvykas, vadovaujasi ugdymo procesą reglamentuojančiais dokumentais plane nustatyta tvarka.

18. Išvykos finansuojamos pagal galimybę iš Mokyklai skirtų lėšų arba lėšas išvykai skiria tėvai.

---

SUDERINTA

Metodinės tarybos posėdžio protokoliniu nutarimu  
(reg. 2024-11-04, protokolo Nr. MV-1)

Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos  
Ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo  
tvarkos aprašo  
1 priedas

\_\_\_\_\_  
(vardas, pavardė)

\_\_\_\_\_  
(pareigos)

Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos  
Direktorei

**PRAŠYMAS  
DĖL DALYVAVIMO IŠVYKOJE**

\_\_\_\_\_  
(data)  
Šalčininkai

Prašau leisti vykti su mokiniais į \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
(išvykos pavadinimas; vieta)

Mokiniai su saugaus elgesio taisyklėmis supažindinti.

Išvykos pavadinimas, tikslas	
Maršrutas, transporto priemonė	
Išvykos data	
Išvykimo ir grįžimo laikas	
Išvykos vadovas	
Lydintis (-ys) asmuo(-ys)	
Kita informacija	

Vykstančių mokinių sąrašas:

1.

\_\_\_\_\_  
(vardas, pavardė, parašas)

Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos  
Ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo  
tvarkos aprašo  
2 priedas

---

(vieno iš tėvų vardas, pavardė, telefono Nr.)

Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos  
Direktorei

**SUTIKIMAS  
DĖL VAIKO DALYVAVIMO IŠVYKOJE**

\_\_\_\_\_  
(data)  
Šalčininkai

Sutinku, kad mano dukrą (sūnus) \_\_\_\_\_,  
dalyvautų edukecinėje išvykoje \_\_\_\_\_  
(pavadinimas, vieta, data)

---

Sutinku, kad esant reikalui, mano vaikui būtų suteikiama pirmoji medicininė pagalba.  
Sutinku, kad esant reikalui, dėl mano vaiko saugumo, lydintis mokytojas turi teisę susipažinti su mano vaiko rankinės turiniu.

Informacija apie vaiko sveikatą (parašykite) \_\_\_\_\_.

Mokyklos informacija:

- mokinys privalo laikytis visų Lietuvos Respublikos įstatymų ir bendrųjų mokinių elgesio taisyklių, o už padarytą žalą, pažeistus įstatymus, atsako mokinio tėvai;
- Jūsų sūnus/dukra pasirašytinai supažindintas(-a) su saugos ir sveikatos instrukcija ir saugaus elgesio taisyklėmis išvykos metu.

\_\_\_\_\_  
(vardas, pavardė, parašas)

Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos  
Ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo  
tvarkos aprašo  
3 priedas

**MOKINIŲ, DALYVAUJANČIŲJŲ IŠVYKOJE, SAUGOS IR SVEIKATOS  
INSTRUKTAVIMO LAPAS**

Šalčininkų Stanislavo Moniuškos menų mokyklos mokiniai 20\_\_ m. \_\_\_\_\_ mėn.  
vyksta į \_\_\_\_\_,  
Mokiniai supažindinti su saugos ir sveikatos reikalavimais (įrašyti turinį):

---



---



---

**Mokinių sąrašas:**

Eil. Nr.	Mokinio vardas, pavardė	Parašas
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		
22.		
23.		
24.		

Saugos instruktažas praveistas (data) \_\_\_\_\_.

Saugos instruktažą pravedė (vardas, pavardė, parašas)

---

Atsakingi už mokinių saugumą ir tvarką mokytojai (vardas, pavardė, parašas):

---



---

Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos  
Ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo  
tvarkos aprašo  
4 priedas

## **ŠALČININKŲ S.MONIUŠKOS MENŲ MOKYKLOS MOKINIŲ, DALYVAUJANČIŲ IŠVYKOJE, SAUGAUS ELGESIO INSTRUKCIJA**

### **I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTASTOS**

1. Šalčininkų S.Moniuškos menų mokyklos mokinių, dalyvaujančių išvykoje, saugaus elgesio instrukcija (toliau – Instrukcija) yra mokyklos dokumentas, nusakantis mokiniams jų veiklos ir elgesio reikalavimus išvykos metu, kad nebūtų padaryta žala mokinių saugai, sveikatai ir gamtai.
2. Instrukcija nusako su mokinių veikla susijusius pavojus ir reikalauja griežtai laikytis saugos priemonių, elgesio taisyklių, etiketo reikalavimų kiekviename išvykos etape.
3. Ši instrukcija nenumato visų situacijų, kurios gali kilti išvykų metu, todėl mokiniai turi būti instruktuojami apie papildomas saugos priemones, svarbias konkrečiai išvykai, apie tai būtina nurodyti instruktažo, kurį mokiniai pasirašo, turinyje.
4. Jeigu išvykos metu nenumatomos kurios nors grėsmė keliančios aplinkybės, nurodytos šioje instrukcijoje, tai apie tas prevencines priemones instruktuoti nereikia.
5. Mokiniui, pasirašytinai susipažinusiam su šia instrukcija, bet pažeidusiam jos reikalavimus, taikoma drausminė atsakomybė pagal mokykloje nustatytą tvarką.

### **II SKYRIUS GALIMI RIZIKOS VEIKSNIAI TURIZMO RENGINIO METU. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO**

6. Neatsargus elgesys, galintis sukelti eismo įvykį, laukiant transporto priemonės (autobuso ir pan.), einant per gatvę, neteisingai išlipant iš transporto priemonės. Saugos priemonės – laikytis saugaus eismo taisyklių ir etiketo reikalavimų transporto priemonėje, klausyti vadovo nurodymų. Nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.
7. Traumos ir sužalojimai dėl auto įvykio. Saugos priemonės – instruktažas apie saugų elgesį gatvėse ir transporte, nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.
8. Traumos ir sužalojimai dėl neatsargaus elgesio su ugnimi, elektra. Saugos priemonės – instruktažas apie priešgaisrinės saugos reikalavimus, laužų kūrenimą, elektros saugą gyvenamosiose patalpose. Nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.
9. Vaiko skendimas. Saugos priemonės – laikytis maudymosi taisyklių, be vadovo leidimo neiti į vandenį, nesimaudyti nepažymėtoje maudymuisi vietoje, turėti gelbėjimosi liemenes.
10. Saulės nudegimai, šiluminis, saulės smūgis. Saugos priemonės – dėvėti tinkamą aprangą ir galvos apdangalus, nesideginti saulėje vidurdienį, naudoti apsauginius kremus, ieškoti pavėsio.
11. Peršalimas, nušalimai. Saugos priemonės - sekti orų prognozę, dėvėti šiltus, neperšlampamus drabužius, avėti patogią, šiltą ir neperšlampamą avalynę.
12. Vabzdžių įgėlimas, erkės. Saugos priemonės – pasirūpinti priemonėmis nuo erkių ir vabzdžių įgėlimų.
13. Apsinuodijimas maistu, virškinimo sutrikimai. Saugos priemonės - stengtis laikytis įprasto mitybos režimo. Neimti į kelionę greitai gendančių produktų. Vartoti pakankamai skysčių ir įsitikinti dėl geriamo vandens kokybės. Ruošiant maistą ant laužo būtinas pakankamas terminis apdorojimas.
14. Griežtai draudžiama vartoti alkoholį, narkotines, psichotropines medžiagas, rūkyti. Pastebėjęs tokius atvejus, vadovas nedelsdamas praneša tėvams (globėjams), po renginio informuoja mokyklos vadovus.



### III SKYRIUS SAUGAUS ELGESIO INSTRUKCIJOS

#### **15. Saugaus elgesio reikalavimai vykstant transportu:**

15.1. autobuso reikia laukti Mokyklos kieme, o jam atvykus – nebėgti. Įlipant ir išlipant nesistumdyti, laikytis eilės;

15.2. jeigu autobuse matomoje vietoje įrengti saugos diržai, keleivis privalo užsisegti saugos diržą;

15.3. keleiviai privalo laikytis saugaus elgesio taisyklių transporto priemonėse: draudžiama blaškyti vairuotojo dėmesį ir trukdyti jam vairuoti, triukšmauti, vaikščioti, iškišti rankas, mojuoti, rodyti gestus kitiems eismo dalyviams, persisverti pro važiuojančios transporto priemonės langą, važiuojant atidarinti duris, išlipus iš transporto priemonės iškart bėgti per gatvę;

15.4. šiukšles mesti tik į tam skirtas vietas, nemėtyti jų pro langą.

15.5. maršrutinio transporto leidžiama laukti tik stotelių laipinimo aikštelėse, o kur jų nėra – prie stotelės ženklo ant šaligatvio ar kelkraščio;

15.6. keleiviams leidžiama įlipti (išlipti) tik kai transporto priemonė visiškai sustoja;

15.7. iš važiuojamosios dalies pusės keleiviams leidžiama įlipti į transporto priemonę (išlipti iš jos) tik tuo atveju, jeigu to padaryti neįmanoma iš šaligatvio ar kelkraščio pusės ir jeigu tai bus saugu, netrukdydys kitiems eismo dalyviams.

#### **16. Saugaus eismo reikalavimai keliaujant pėsčiomis:**

16.1. vietose, kur eismas reguliuojamas, vadovautis šviesoforais su pėsčiųjų simboliu, o kai jų nėra, transporto šviesoforų signalais;

16.2. reguliuotojo signalų paisyti net tuo atveju, jeigu prieštarautų šviesoforo signalams;

16.3. eiti dešiniąja pėsčiųjų takų, šaligatvių, o kur jų nėra – kelkraščių puse;

16.4. kelkraščiu arba važiuojamosios dalies pakraščiu eiti prieš transporto važiavimo kryptį;

16.5. organizuotai žmonių grupei eiti važiuojamąja kelio dalimi leidžiama kolona ne daugiau kaip 4 eilėmis ir tik dešine važiuojamosios dalies puse;

16.6. organizuotą vaikų iki 16 metų grupę vesti šaligatviais ir pėsčiųjų takais, jei jų nėra, kelkraščiais tik šviesiu paros metu;

16.7. į kitą kelio pusę pereiti tik pėsčiųjų perėjomis, o jeigu jų nėra, eiti iki sankryžos ir tik joje pereiti kelią gerai pasižvalgius į abi kelio puses ir įsitikinus saugumu;

16.8. kai perėjos ir sankryžos nematyti, pereiti kelią stačiu kampu prieš tai įsitikinus, kad saugu ir nebus trukdoma transporto priemonėms;

16.9. nespėjus pereiti važiuojamosios dalies reikia stovėti saugumo salelėje arba ant paženklintos (įsivaizduojamos) linijos, skiriančios priešingų kryptių transporto srautus ir baigti eiti tik įsitikinus, kad eiti saugu; 3

16.10. artėjant specialiai transporto priemonei su įjungtais švyturėliais ir garso signalais, pėstieji negali pradėti eiti į kitą kelio pusę, o esantys važiuojamojoje dalyje nedelsdami privalo iš jos pasitraukti;

16.11. įlipti ir išlipti galima tik tada, kai transporto priemonė visiškai sustoja;

16.12. iš važiuojamosios dalies pusės įlipti į transporto priemonę ir išlipti iš jos tik tuo atveju jeigu to padaryti neįmanoma iš šaligatvio ar kelkraščio pusės.

17. Keliaujant pėsčiomis draudžiama:

17.1. tamsiu paros metu ar esant blogam matomumui organizuotai žmonių grupei eiti važiuojamąja kelio dalimi;

17.2. važiuojamoje dalyje be reikalo delsti ar stoviniuoti, trikdyti pėsčiųjų eismą, bėgti;

17.3. eiti per važiuojamąją dalį tose vietose, kur yra transporto ar pėsčiųjų atitvarai;

17.4. eiti automagistrale ar greitkeliais;

17.5. išeiti iš už stovinčios transporto priemonės ar kitos kliūties, trukdančios apžvelgti vietą, eiti dviračių takais;

17.6. pasišalinti iš eismo įvykio vietos, jeigu pėstieji yra susiję su juo;

17.7. netinkamu elgesiu blaškyti vairuotojo dėmesį;

17.8. atsilikti, atsiskirti nuo grupės ir savarankiškai naudotis kitomis transporto priemonėmis.

### **18. Saugaus elgesio reikalavimai važiuojant dviračiais:**

18.1. dviračio vairuotojui leidžiama važiuoti keliu tik tvarkingą stabdį ir garso signalą turinčiu dviračiu. Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai arba kiti šviesą atspindintys elementai, pritvirtinti prie ratų stipinų;

18.2. važiuojant keliu tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o gale – raudonos šviesos žibintas, dviračio vairuotojas privalo dėvėti šviesą atspindinčią liemenę arba būti prie drabužių kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje prisisegęs šviesą atspindinčius elementus;

18.3. dviračio vairuotojai iki 18 metų, važiuodami keliu, privalo būti užsidėję ir užsisegę šalną. Kitiems vyresniems kaip 18 metų asmenims, dviračiu važiuojantiems keliu, rekomenduojama būti užsidėjus ir užsisegus šalną;

18.4. dviračių taku dviračio vairuotojas privalo važiuoti kuo arčiau tako (jiems skirtos tako dalies) dešiniojo krašto. Jeigu pėsčiųjų ir dviračių eismui skirtame take ar šaligatvyje važiuojamosios dalies ženklavimo linijomis yra paženklinta dviračių eismui skirta tako (šaligatvio) dalis, dviračio vairuotojas privalo važiuoti tik ja ir kuo arčiau jos dešiniojo krašto. Dviračių vairuotojai privalo nekelti pavojaus pėstiesiems. Dviračio vairuotojas norėdamas pervažiuoti į kitą gatvės pusę privalo nultipti nuo dviračio ir persivaryti jį per pėsčiųjų perėją į kitą gatvės pusę;

19. Dviračių vairuotojams draudžiama:

19.1. važiuoti važiuojamąja dalimi, jeigu įrengti dviračių takai;

19.2. važiuoti automagistralėmis ir greitkeliais;

19.3. važiuoti nelaikant bent viena ranka vairo;

19.4. vežti keleivius;

19.5. būti velkamiems kitų transporto priemonių;

19.6. vilkti kitas transporto priemones;

19.7. važiuoti įsikibus į kitas transporto priemones.

### **20. Saugus elgesys muziejuose ir parodose:**

20.1. muziejuose ir parodose kiekvienas dalyvis privalo saugoti eksponatus, neliesti jų rankomis, vaikščioti atsargiai, klausytis ekskursijos vadovo nurodymų ir pasakojimo apie vieną ar kitą eksponatą;

20.2. klausytis vadovo pasakojimo visos ekskursijos metu;

20.3. neblaškyti kitų dėmesio garsiomis kalbomis ir pastabomis ir netrukdyti gidui;

20.4. be grupės vadovo leidimo draudžiama atsiskirti nuo grupės dalyvių arba atsilikti nuo grupės;

20.5. jeigu ekskursijos metu yra būtinybė išeiti, apie tai būtina informuoti grupės vadovą.

### **21. Saugus elgesys koncerte, teatre:**

21.1. laikytis drausmės ir kultūringo elgesio taisyklių renginių metu;

21.2. nesėdėti renginyje su striukėmis ar paltais, jeigu patalpa yra šilta;

21.3. renginio metu nevalgyti, nevaikščioti, nekalbėti, nekelti kitokio nereikalingo triukšmo;

21.4. neišeiti iš renginio jam nepasibaigus, o jeigu yra būtinybė išeiti anksčiau, būtina prieš renginį informuoti grupės vadovą.

21.5. renginio metu privaloma išjungti mobilųjį telefoną;

21.6. renginyje neatsiskirti nuo draugų;

21.7. po pertraukos nevēluoti į antrąją renginio dalį.

### **22. Saugus elgesys mieste:**

22.1. neatsilikti nuo grupės ir vadovo;

22.2. pasimetus paskambinti vadovui ar grupės nariams, jeigu yra tokia galimybė;

22.3. neturint galimybės susisiekti, laukti toje vietoje, kurioje atsiskyrė nuo grupės, nebandyti patiems susirasti grupę;

22.4. jeigu išvykos dalyvis tiksliai žino grupės buvimo adresą, galima kreiptis į policijos pareigūnus, jei jie yra netoliese, kad padėtų pasiekti grupės buvimo vietą. Kategoriskai atsisakyti nepažįstamų žmonių siūlomos pagalbos;

22.5. eiti per gatvę su visa grupe tik tam skirtose vietose (pėsčiųjų perėjose, degant žaliame šviesoforo signalui);

22.6. eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse, o ten kur jų nėra – kelkraščiu, prieš transporto priemonių važiavimo kryptį. Eiti tvarkingai, nesistumdant. Pastebėjus, kad kas nors skuba, pasitraukti į šalį.

**23. Saugus elgesys miške ir parke:**

23.1. laikytis lankymosi miške taisyklių ir laukinės gamtos išteklių naudojimo tvarkos;

23.2. kurti laužus tik tam skirtose vietose ir tik leidus vadovui;

23.3. nežaisti su degtukais ir ugnimi;

23.4. nelaužyti medžių, neskinti saugomų augalų, nepažeisti gamtosaugos įstatymų;

23.5. laipiojant ir bėgiojant stengtis nesusižeisti;

23.6. nepalikti šiukšlių, taros, stiklo duženų;

23.7. saugotis erkių: naudoti priemones, skirtas erkėms atbaidyti, apsirengti šviesiais drabužiais;

23.8. nesiartinti prie miško gyvūnų, neerzinti, netrikdyti jų ramybės.

---